Ч. 22 (14.270). Львів, четвер 30. січня ...чня 1936.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і Адмін... Львів, Ринок ч. 1... Конто почт. щадн. 56... 14... Адреса для телеграм... „Діло". Львів. Головний Редактор при... має від 11—12 год. пере... полуднем. Рукописів не звертається. ...11. ...-26. ...шень ...адміні... ...1. ...о примірника 20 сот.

...гня політика ...аїнців.

Комісії сойму при дискус... 1936.

Сі...

Роковини геройського пориву.

З усіх історичних дат, які пригадує календарець місяця січня — дата 30-го січня 1919 року є одною з найтрагічніших у довговічній історії України. Бій під Крутами — це не тільки одна історична подія: це ціла проблема, яка своєю актуальністю сягає по нинішний день і напевне довго ще тієї актуальности не втратить. Це проблема така: що важніше для нації: чи бравурний порив, який залишає по собі традицію геройської боротьби, чи життя й енергія молоді, потрібні для творчих діл і для справді переломових хвилин народу?! І друга проблема: чи кожний геройський порив, чи кожний жертвенний пролив власної крови є ділом творчим, позитивним, — чи кожна пролита кров є цілющим засівом рідної землі, з якої виростає сила народу?!

30. січня 1919 року кількасот київських студентів і гімназистів лягло головами під Крутами, не маючи сили ні змоги зупинити московської навали, що сунула на Україну з півночі. Трагедія того бою полягає в тому, що більшість вояків із Студентського Куріня зпід Крут вперше у свому життї тримала в руках рушницю і не вміла нею як слід орудувати, не перейшовши ніякого військового вишколу. Трагедія полягала у тому, що той Курінь ішов проти регулярної армії, просто голіруч, всупереч опінії досвідчених старшин і навіть всупереч виразному наказові київської військової команди. Тих молодих людей порвав боєвий запал, порвало стихійне бажання іти рідному краєві на поміч: пішли і вигинули до ноги. Вигинув тоді цвіт молодої підростаючої інтелігенції, в той сам час, коли в краю були сотки тисяч досвідчених старих вояків, які з туги за миром і з байдужности до рідної державности „здемобілізувались", та тисячі вояків, які сиділи по касарнях і проголосили „невтральність".

Жертви зпід Крут збільшили хроніку української мартирольогії. Бій під Крутами не був програним боєм, — нічого він у військово-політичній ситуації не зміняв, не був ніякою історичною переломовою подією. Був тільки й одинокою подією, яка мала і має два обличчя: виявляла те саме найвище геройство, ту саму зогорду смерти, що їх стільки разів в українській історії проявляла українська молодь, та одночасно докидала до всіх дотогочасних гекатомб молодих жертв ще одну гекатомбу, не причинюючись ні трішки до покращання долі рідного краю.

Наша молодь рік-річно славить бій під Крутами, який увійшов у традицію найбільш геройських поривів. Однак це не тільки справа молоді: при святкуванні роковин Крут є присутнє все українське громадянство: може з ріжними почуваннями, з ріжними рефлексіями, з ріжним історіософічним підходом, а проте разом з своєю молоддю набожно згадує тих кількасот молодців і дітей, що віддали життя за Рідний Край.

З Берези Картуської на волю.

З концентраційного табору у Березі Картуській вийшов на волю студ. *Осип Рудакевич* зі Львова, де сидів 10 місяців. Крім того вийшов на волю один комуніст. У таборі залишилося ще 24 інтернованих.

Що сказав премієр Годжа про автономію Підкарпатської Руси.

До нашої замітки про цю справу (див. „Діло", ч. 20.) подаємо ще отсе доповнення:

Чехословацький премієр д-р Мілян Годжа виголосив 23. ц. м. до представників преси велику промову, в якій представив у цілій ширині політику чеського уряду і його пляни на найближче майбутнє як на внутрішньому, так і на закордонному форумі. Для нас найцікавіша та частина промови, в якій він говорив про недалеку реалізацію автономії Підкарпатської Руси, де ця справа вже дозріває до переведення.

Унормування відносин у Підкарпатській Руси — говорив прем. Годжа — стало вже нині політично актуальне. Передовсім *дістане губернатор також губерніяльну владу (уряд)* з рефератами для тих ділянок внутрішнього управління, які повинні бути поруч політичної управи автономні; значить: він дістане *реферати для культурних і господарських справ*. Очевидно, іде про таку розвязку, яка передбачує *координацію діяльности губерніяльного уряду з політичною управою*, щоб між ними обома не приходило до спорів на тлі компетенції

Програма еспанського уряду.

Заява еспанського премієра у звязку з виборчою кампанією.

МАДРИД, 29. 1. ПАТ. Премієр переслав до преси комунікат, де вияснює свою участь у виборчій кампанії та підкреслює вагу виборів, що „мають вирішити, чи Еспанія знову найдеться у вітрях домашньої війни або червоної революції, чи стане понад партійними інтересами, щоб перевести діло пацифікації та національної відбудови". Тому також члени уряду, беручи участь у виборчій кампанії, користають не тільки з права, яке мають, але виконують свій обовязок супроти нації.

Премієр предкладає такі основні точки урядової програми: 1) вдержати істнуючий суспільний лад. Біла демагоґія є так само небезпечна як демагоґія червона. 2) Боротись з господарською кризою, оставляючи повну свободу приватній ініцїятиві. 3) Окреслити національні ідеали та запевнити як найбільшу доцільність ділання державним органам.

Міжнародні трудноші Москви.

Наближення Німеччини до Франції й Англії. — Все ще нема ратифікації франко-совітського пакту. — Загострення на Далекому Сході. — Німецько-японські та італійсько-японські залицянки. — Скандал з Уругваєм і поразка в Женеві. — Морська конференція.

Женева, 25. січня 1936.

Початок нового року виявив тенденції в політиці деяких держав, які дуже турбують кремлівських можновладців. Совітська преса повна алярмів. Частина їх виявляє безперечно щирий острах московського уряду; інші вістки, розповсюджувані москвофільською пресою в Европі, мають звичайно на меті змобілізувати прихильників московського уряду для оборони СССР. Не підлягає у всякому разі сумнівові, що московська акція стрінула в цілому світі протиакцію, якої московський уряд очевидно не передбачав.

Найбільше турбує Кремль можливість зближення Німеччини з Францією та Англією. „Правда" з 3. ц. м. пише між иншим: „У справі підготування англьо-франко-німецької конференції „Юнайтед Прес" повідомляє з Парижа, що між Англією та Францією відбуваються переговори щодо суходільних та повітряних зброєнь, які мають бути темою цієї конференції. У цих справах відбулися наради між Лявалем та англійським амбасадором у Парижі Клерком. Ще не рішено, чи обидві держави мають звернутися разом до Німеччини, чи сама лише Англія від імени обидвох держав. У всякому разі істнує вже згода щодо потреби спільного виступу".

На московську потіху часопис наводить погляд Густава Ерве у побратимовому „Віктуар" на цю справу, який в засаді не є проти порозуміння з Німеччиною, але висловлює побоюваня надію, що ані Франція, ані Англія, ані Союз Народів не допустять до того, щоб Німеччина заходила совітські території та перевела поділ СССР.

Нової прибула велика кількість населення, а представни- військивих установ заняли призначені для них міс- службі Божій відбулася святочна академія в Пофанта у великій салі Нар. Дому з багатою про-
969 та академії співав хор з Гірного і хор „Стрий", форт. сольо виконав молоденький віртуоз, деклямувала п. Леся Покизанець, вигологсна проф. Е. Форостина. Всі добірною публикою салі була ви- але й захоплювали й виклику-
як колись Польща ... Ерве ставить з прихь ... ко-німецької угоди справу ... зауважила ми його складові інтернаціональні частини взагалі ... дискусію.

І. Зимові Олімпіяди у Франції; в ... з черги були у 1928 ... 1932 р. у Лейк-Плесід ... змагунів. У IV-тих ... мецькі спортові ... це свято вийшло ... даються конкурсі ... Святочне ... відбудеться у ... пійському Стадіоні ... 21-ій гаківкові ...
Пані у Римі ...

...астило добути невтральність ...!". (Цікаво, ким журиться чесь- ...райною, чи Московщиною...). ...м „Ізв." з 9. ц. м.: „Преса зазна- ... Італії орієнтуватися на Берлін та ...адає, що такий зворот має на меті ...кі уступки від Союзу Народів. До- ...ки в Женеві при допомозі держав, ...іх тим, це видно спосіб, який вири- ...ом присутности представників Мос- ...зі Народів. Але й позатим зазначений ... у Римі є досить загрозливий для Мо- сквн.

Той сам московський часопис подає повідомлення агенції ТАСС з Шангаю, в якому між іншим говориться: „В останньому часі німецька дипльоматія дуже натискає на Францію, щоб ударемнити ратифікацію совітсько-французького пакту. Вона вживає також заходів, щоб дістати підтримку японського уряду в цій справі. Інциденти на монгольському кордоні мають викликати враження різкого погіршання совітсько-японських відносин, а навіть безпосередньої небезпеки війни, а це — на думку Японії та Німеччини — має відстрашити Францію від ратифікації пакту".

Згідно з інформаціями, які мають журналістичні кола Женеви, не штучно й фіктивно, а справді „різко погіршилися" відносини між населенням Монгольської „Народньої" Республики та її сучасним урядом, який тримається завдяки підтримці Москви. В останньому часі щораз більше множаться криваві сутички між монгольським населенням та большевицькими військовими частинами. В останньому часі президент Монгольської Республики перебував у Москві і давав американським журналістам інформації — очевидно диктовані п. Літвиновим — про монгольсько-манджурські відносини. Одночасно з московського боку запевняють у Парижі та Женеві, що справа Монголії ні в якому разі не може довести до війни на Далекому Сході, бо в крайньому разі московський уряд готовий зректися всякого впливу на внутрішні відносини Монголії. Наскільки ці запевнення подиктовані дійсно страхом Москви перед Японією, чи вони мають лише на меті заспокоїти французький уряд та прискорити ратифікацію пакту, це питання інше.

Здогадні німецько-японські переговори турбують Кремль не менше, ніж німецько-француські переговори. „Правда" з 2. ц. м. подає повідомлення ТАСС: „Всі чехословацькі часописи докладно повідомляють з Льондону про німецько-японські переговори. „Народні Освобозені" пише між іншим: Німеччина має намір набути кольонії в прибалтійських державах та на Україні. Ці пляни моглиб показатися реальними, колиб

Далі маємо рішучу поведінку Уругваю, що зірвав звязки з Совітами та викинув їх посла. Істнують познаки, що це початок систематичної акції південно-американських держав проти розкладової діяльности агентів Москви та III. Інтернаціоналу. Це солідарне і рішуче становище Південної Америки стало головною причиною ганебної поразки Совітів у Женеві: вони мусіли відкликати свою скаргу на Уругвай та задовольнитися плятонічною формулою „бажання" направи відносин, при чому Союз Народів різко відмежувався від нападів п. Літвінова на президента Бразилії та фактично зсолідаризувався зі становищем делеґата Уругваю.

Деякі надії можуть виринути в Москві у звязку з розбиттям морської конференції в Льондоні. Ці надії великі бути не можуть. Погроза запросити на місце Японії Німеччину та СССР зробила на Токіо очевидно дуже мале враження. Та й ледви чи Німеччина пішлаб на таку безпредметову демонстрацію проти Японії, до тогож разом з Москвою. Поминаючи технічні суперечки великих морських держав, треба передусім зазначити, що усунути їх не можна поки не наладнана систематична співпраця великих держав на Далекому Сході. А головною перешкодою до такої співпраці є присутність воєнних сил Московщини на побережжі Тихого Океану і в Монголії та большевицьких банд у Китаю. З цього погляду Франція й Англія, підтримуючи Московщину в Лізі Націй та Европі, перешкаджають і тревалому порозумінню всіх великих держав на Далекому Сході. Приклад Злучених Держав Америки, які обмежили до найменшої міри політичні зносини з Москвою, міг би бути для Франції та Англії дуже корисний.

Колиж Японія рішуче відмовляється бути слабшою від інших тихоокеанських держав, то це не дивниця: адже у відносинах з Москвою вирішальною може бути лише збройна сила.

М. Данько.

Народній Дім у Холмі перейшов у чужі руки.

24. І. в Холмі відбулась ліцитація на продажа Українського Народнього Дому, будови якого не довершено *з причин від волі українського населення незалежних.* У свій час будова цієї першої української домівки в жертв не тільки усього населення Холмщини, але й українців зпоза меж Холмщини, витворила великі надії і бадьоро-творчий запал серед українців всієї нашої землі, на яку сиплються найтяжчі удари долі. Знівечені ці пляни, цей запал давно, а тепер прийшов траґічний епільоґ, бо вбито на довгі часи надію, що зміниться доля Холмщини.

Народній Дім у Холмі купила за 22.100 золотих комунальна каса, а коштував він 40.000 золотих. Найболючіше, що перехід Народнього Дому у чужі руки для неприхильних українцям цілей є повною несподіванкою, ні для кого незрозумілою. Серед вірителів були лише два жиди з невеликими претенсіями на кілька тисяч зол., а головним вірителем був колишній голова Т-ва „Рідна Хата", що будувало Народній Дім, п. Олександер Рочняк. Він міг піднести ціну до будь-якої висоти, тому тайною вкрито, бо чейже запросний здоровий розум незрозуміло, чому п. Рочняк ціну будинку з 9.000 зол. набив лише на 22.000 зол., а дальше вже відступив. Чейже відступити можна було і при сумі 40.000 зол. Тоді бодай українці нічого не втратилиб, а так маємо на чисто втрату 18.000 зол.

А найважніше: вбита на довгі роки можливість відкликку українського населення Холмщини до будь-якої іншої поважнішої народньо-творчої імпрези. Тай соромом вкриється лице кожного українця, не тільки холмщака, при згадці, що такий сумний кінець стрінув Народній Дім, що його будова розпочалася була з таким запалом!

Але не тільки сором зродиться в душі українців; побіч нього, хай покищо в другу чергу прийде до голови думка про *причини*, що до цього сумного епільоґу довели в Народнім Домом у Холмі. І ця друга рефлексія з часом все буде витискати перше почуття — болю і сорому та залишиться в душі кожного українця назавжди.

ЛІЗБЕТ ГОРОДЕЦЬКА

Відмолодження.

Молода жінка відчинила вікно. З парку повіяло мягким леготом. Вона відідхнула глибоко і заплющила очі. Нераз найшла на неї незясована туга, якийсь неспокій, раніше їй невідомий... Так, вона любила свого чоловіка — щодо цього не мала сумніву. Цеж була її велика любов... Як багато труднощів мусіли вони перебороти, заки одружились! Була заміжня пять літ. Перша велика буря втихла і на її місце прийшла тиха симпатія. Вона була вірна свому чоловікові; ані одна тінь чужого мужчини не сколихала її уяви.

Та хоч була гарна, гарна як ясні, ніжні бльондинки, ніколи ще ніодин мужчина не сказав їй цього. Від часу, як вийшла заміж ніхто ще не зважився наблизитись до неї. Чи вона справді не подобалась, чи може мала в собі щось таке, що всім казало явно: „Шкода твоїх заходів!"

Тепер, коли так стояла вона перед вікном і втягала у свої груди свіже повітря мала таке враження, якби щось у житті проґавила. Вона тужила за чимось гарним і невідомим, що надало би її життю якийсь зміст, якого вона досі не мала. І майже несвідомо промайнулась у ній думка: „Чи міг би хтось ще раз у мені закохатись?" І нараз мала вона теке почування, якби потребувала доказів, що вона молода. Коли цих доказів не буде — життя тратить увесь зміст!

Покрутилась по кімнаті і сіла машинально за бюрко. Почала писати лист. Пригадала собі одного друга з часів молодости, що колись у ній кохався, як була дуже молодою. Тепер він живе десь далеко на чужині. Те, що писала до нього, не мало великого значіння, але слова „весна" і „туга" повторялись у листі кілька разів.

Пішла до бюра свого чоловіка за марками. Два урядовці у цьому бюрі кудись вийшли і вона почала шукати марки в одній шуфляді. Коли відчинила її, найшла там наверху лист. Так, це був почерк того молодця, який дістав тут посаду кілька місяців тому:

„ВПоважана Пані! Чи зможу відважитись вислати цей лист колись до Вас? Все одно! Мушу Тобі це ще сьогодні сказати, чим Ти є для мене, яке враження робить на мене сама твоя присутність, як я Тебе обожаю. Байдуже мені, що Ти належиш до іншого..."

Жінці забилось живіше серце; вона читала далі:

„Коли Тебе я вперше побачив, нараз знав, що це само Призначення промовило... Ти певно аж до нинішнього дня не догадуєшся, що Ти стала змістом усього мого життя. У цьому житті мають для мене значіння тільки ті рідкі хвилини, коли Ти звертаєшся до мене з якимсь словом, коли Ти спочиваєш на мені своїм поглядом.."

Руки почали жінці тремтіти. А в листі було написане далі:

„Знаю, що Ти маєш чоловіка, якого любиш і який Тебе обожає. Але дозволь бодай, щоб я був Твоїм слугою, Твоїм рабом".

І дочитала лист до кінця. Це була звичайна пустомельщина молодиків, які закохані, пишуть під впливом гарячки все, що їм прийде в голову.

Поклала лист на своє місце. Здивувалась, що охопило її нараз якесь тепле почування, досі їй невідоме. Побігла до свого помешкання, одягла на себе нову сукню та малий модний капелюшок, перехнувши його набакир. Потерла ще уста червоною помадкою, чого досі ніколи не робила і вийшла хутко з дому. Нараз стала гарна — про що сама не знала досі.

Коли йшла вулицею, запримітила, що очі мужчин зупинялись на її особі. Тішилась цим як дівчур. Якийсь молодець, що тримав у руках китичку квітів, підійшов до неї із запитом: Чи не має вільної хвилинки? Перелак ці квіти вона взяла їх і втікла як засоромлена ґімназистка. Прохожі дивилися за нею з усміхом.

На другому розі вулиці зустріла вона давнього знайомого. Він крикнув: „Гальо! Лена.. що за щаслива зустріч! Скажи мені, що ти робиш, що так молодо виглядаєш? Ти так змінилась, вигарніла".

Розмовляв і повторяв їй компліменти, а вона сміялась. Вона сказала:

— Но, а тепер мушу вже йти додому.

— Почекай ще трохи, Лено

Відпровадив її до воріт:

— Я з приємністю зустрів би тебе ще колись... зовсім невинно, наприклад, в якійсь цукорні, або парку...

— Ні, ні, виключене! — відповіла рішуче — ...мій чоловік гнівався би...

— Ах, правда, ти заміжня... я зовсім забув! Вибач... Цілую ручці, до побачення!

Вона ввійшла по сходах поволі. У кімнаті вложила ніжно весняні квіти до блакитної коринтійської вази, поставила на стіл, приготовила до вечері і дивилась на них довго зворушена. Небавком прийшов чоловік. Він зараз запримітив, що вона якась дивно змінена. Підійшов до неї близько і довго дивився їй з ніжністю в очі. Вона притулилася до нього і сказала: „Я така щаслива... нині я найшла доказ, за яким я давно шукала і знаю вже, що я ще дуже молода...

Чоловік небагато зрозумів з цього і вважав це звичайною жіночою примхою. Але відчув запово, що вона любить його і тішився.

Зате молодий урядовець з його бюра не міг ніяк зрозуміти, чому жінка його шефа від якогось часу так дивно всміхалась до нього, коли зустрічала його в коридорі і червоніла. Лист, який він написав, уже був вислав до тої жінки, що в ній закохався.

Перекл. ...

Польська освітня політика

супроти українців.

ЗМІСТ ПРОМОВИ ПОС. В. КУЗЬМОВИЧА, ВИГОЛОШЕНОЇ У БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ СОЙМУ ПРИ ДИСКУСІЇ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ ДНЯ 28. І. 1936.

НАСЛІДОК ШК. КАТАСТРОФИ: 1,100.000 ДІТЕЙ ПОЗА ШКОЛОЮ.

Можна без дискусії приняти тезу, що наслідком катастрофи шкільництва й господарської кризи є два небезпечні явища: зріст числа дітей, що опинилися поза школою до міліона сто тисяч з тенденцією дальшого зросту, і погана наука у вселюдній школі наслідком переповнення саль. Однак не можна погодитись з тезою, що шкільна реформа не мала ніякого впливу на ті явища. Адже наслідком ліквідації двох перших кляс старої гімназії приблизно 60 тисяч дітей заповнює вселюдну школу, отже причиняється до погіршення її стану. Зате остались салі, які після ліквідації цих двох кляс не є якслід використані. Їх залишилося около 1500 і не думаю, щоби була зайвою дискусія, чи не можнаб тих саль виповнити вищими клясами народньої школи. Чи не можнаб напр. створити кляси вступні й передвступні, які за відповідними оплатами далиб у прибутку около міліона зол. Цей прибуток можнаб ужити саме для розбудови вселюдного шкільництва нижчого ступня. Не погоджуюся з тезою референта, що треба шукати виходу з важкої ситуації, апелюючи до інших буджетових ресортів. Буджет міністерства не буде відповідно награвелений, коли не буде змінена та політика, на якій спіраються буджетові цифри. Ось до тої наче передісторії буджету, до тієї державної політики на освітньому відтинку, якої висловом є буджетові цифри, хочу забрати голос.

БЮРОКРАТІЯ.

На комісії не порушено досі ні словом справ т. зв. персональних бюр. Не підлягає найменшому сумнівові, що вони дуже дорогі й що відповідна їх реорганізація надзвичайно влекшилаб урядування у нижчих інстанціях шкільного апарату, а також звільнилаб частину персоналу, який можнаб ужити в інших ділянках. Двадцятькілька тисяч справ річно, що їх кожне з цих бюр полагоджує, є лише покажчиком величезного бюрократизму, що в них запанував. Вони не дають ніякої гарантії, що справи (особливо складніші) полагоджується там якслід.

ВІДКИНЕНІ УКРАЇНСЬКІ ОФЕРТИ.

Дальшою справою, яка могла причинитись до великого оживлення освітнього руху є те, що моглоб українське громадянство внести напр. до шкільного будівництва й до позашкільної освіти. Ми запропонували поміч у будові шкіл під умовою, що ці школи будуть з українською мовою навчання і з українським учителем. Цієї оферти не прийнято! Також запропонували ми на терені одної дієцезії додаткове безплатне навчання у висоті 1800 годин релігії (приблизно) тижнево. Однак і цієї оферти не прийнято: мовляв, є обава, що прийшлось би опісля за це заплатити. Так само в ділянці позашкільної освіти українське громадянство своїм організаційним апаратом готове впродовж короткого часу створити 1000 чи навіть більше осередків позашкільної освіти, де можнаб вести боротьбу з неграмотністю, ввести домове навчання, фізичне виховання молоді і т. п. Нам напр. не можна домагатися права прилюдности для фахових шкіл, якщо не приймемо умовини, що вони будуть утраквістичні. Цей один приклад вказує потребу дискусії саме над політикою міністерства освіти, яка попереджує буджетові цифри.

Та вже найважнішою справою, яку слід тут дискутувати, це проблема шкільництва для українського народу. Пан міністер у своїх тезах шкільної політики не згадав про цю справу ні одним словом. Так, неначе тут було все в порядку. Час, призначений мені, не дозволяє вичерпати всієї величезної проблеми, ані навіть торкнутися деяких її частин. Уважаю, що наслідки тієї політики на нашому терені є не лише дуже дорогі, але й до деякої міри деморалізуючі апарат державної адміністрації та зокрема не заспокоюють культурних аспірацій українського громадянства. Це створює постійні ферменти, які легко перекидаються на політичний відтинок, що остає чимраз трудніший до опанування.

ЗАКОН ҐРАБСЬКОГО І ШКІЛЬНІ ПЛЕБІСЦИТИ

Правною підставою того, що можна назвати національним обличчям українського шкільництва, є закон Ґрабського з 1924 р. Після аналізи того закону, добре всім нам знаного, та опису шкільних плебісцитів, наслідком яких 2.607 українських шкіл спольонізовано або зутраквізовано, промовець подає два конкретні приклади плебісцитової практики: Кураторія розпорядила на кілька днів перед речинцем, до якого мав відбутися другий плебісцит, щоби декларації інспекторати приймали на вату, на фунти, що противиться законові. Міністерство щоправда це розпорядження анулювало, але вже... після речинця. Другий приклад: Кураторія і міністерство видали таку інтерпретацію цього закону, що після її застосування у приблизно 1000 шкіл змінено мову навчання. Найвищий Адміністраційний Трибунал ту інтерпретацію скасував. Одначе це оречення Найвищого Трибуналу не потягнуло за собою привернення первісного стану в усіх тих школах, у яких згідно з тією помилковою інтерпретацією його змінено. На підставі нашого підрахунку таких шкіл залишилося ще около 800, отже маємо около 800 осередків стану екс лекс.

ВСІ ПРИЗНАЮТЬ ПОТРЕБУ РЕФОРМИ — І РЕФОРМИ НЕМА.

На нашу думку в нижчому апараті шкільної адміністрації ще далі панує дух створювання непотрібних труднощів заходам українських установ, сторонничість, ломлення й обходження права. В українському громадянстві затрачується чимраз більше віра в сенс леґальної боротьби, витворюється саме стан розпуки, що його — признаю — дуже важко опанувати. Не диво, що ціла та теорія і практика закону Ґрабського не лише не розвязує проблеми української мови навчання у школах, але стала невигідною навіть для держави. Признав це перший післятравневий міністер освіти п. Суйковський і поставився дуже критично до шкільної політики, рекомендованої п. Ґрабським. Признав це п. віцепремієр Бартель у своїй промові в травні 1928 р. і заповів, як пильну, ревізію закону Ґрабського. Признав це теж п. премієр Я. Єнджеєвич осінню 1933 р., який сказав, що помилки, зроблені урядом і українським громадянством треба направити. Врешті признав це пан міністер В. Єнджеєвич підчас буджетової комісії осінню 1934. Думаю, що цього вистане, щоби теперішній пан міністер освіти приступив до праці над скасуванням чи зміною цього закону.

ПАНУЮЧИЙ ДУХ.

Кілька прикладів для ілюстрації власне цього духа, що панує серед органів нижчої держ. адміністрації супроти українців. Ось переді мною рішення поставити одного українця вчителя перед лікарською комісією тому, що він „загорілий українець і не дає ґарантії, що виховає дітвору в державному дусі". Тимчасом той українець боявся своєї тіні і навіть не належав до своєї становової української організації. Ось рішення інспектора, який відбирає священикові навчання релігії між іншими за те, що він буцімто „удержує тісний звязок з місцевою українською боївкою і керує її акцією". Священик заскаржив інспектора до суду тому, що цей закид не лише не відповідав правді, але був поставлений без попереднього переслухання. Очевидно священик програв у двох інстанціях, але Кураторія теж не привернула йому навчання релігії. Чи потрібна була ця тяганина, яка тривала більше року? Маю розпорядок куратора, який привернув священикові право навчання, анулюючи рішення інспектора. На підставі цього письма священик зголосив в управителя школи, що другої днини прийде на релігію. Не діставши відповіди прийшов і тут почалася сцена, яка викликала згіршення не лише у школі серед дітвори, але в цілій околиці. До кляси війшов управитель школи і зажадав, щоби священик вийшов зі салі. Почалися безуспішні переговори й управитель післав письмо по поліцію. Священик уступив. Опісля наступило донесення до прокуратури, відбулася вже розправа за „перешкоду в урядуванні непоклканою особою". Розправу відложили. Відбудеться мабуть ще одна а може й дві. Додам, що цей священик є вже душпастирем понад 36 літ, отже мабуть стільки, скільки років має управитель школи. Признаю, що тут була помилка з боку Кураторії, що не написала, що священикові не вільно без дозволу інспектора ввійти до кляси. Алеж чи не можна було цього всього поладнати при добрій волі управителя? Чи був би можливий цей випадок при іншому підході органів шкільної адміністрації?

Промовець далі наводить цілу низку прикладів про безкарну жорстоку поведінку вчителя поляка в українському селі, про шикани з концесіями, про труднощі для „Просвіт" і т. д.

АНАЛЬФАБЕТИЗМ І ЙОГО ПОЛІТИЧНІ ВІДГУКИ.

Чи ті й інші випадки перешкод таким товариствам, як „Просвіта" й „Рідна Школа" в їхній освітній праці є навіть з державного огляду корисні, дуже сумніваюся. Маю статистику анальфабетизму Головного Статистичного Уряду, з якої виходить, що анальфабетизм на наших землях жахливий. У борщівському повіті на селі маємо 44.2% анальфабетів, у заліщицькому 42,3% в городенському 46,9%, у надвірнянському 56,3%, у ліському 58.8%, у турчанському 56.5 проц., у косівському 62,1% анальфабетів. Прочитаю один цитат промови п. Любченка на Зїзді В. Ц. І. К. у Москві: „Сказав я вам, що Радянська Україна цілковито зліквідувала анальфабетизм, а от що говорить матеріял Головного Статистичного Уряду у Польщі, матеріял перепису населення у Західній Україні, особливо в Галичині, яка перед війною виказувала високий відсоток письменних людей. (Калінін з місця: „безумовно було більш письменна ніж Східна Україна"). Любченко: Слушно. Той відсоток був більший ніж на Східній Україні." Слідують числа.

Не дивно, що українські часописи ось як описують настрої селян на Волині: „Не можемо замикати очей на факт, що перш усього у масах неосвічених, там, де є важка господарська ситуація, відгомін того, що діється на Совітській Україні приходить невідомо звідки, його повторяють з уст до уст і він робить своє".

УТРАКВІЗМ ЯК ЗАСІБ ПОЛЬОНІЗАЦІЇ.

Другою такою ідеольоґічною підставою шкільної політики супроти українського народу є утраквізм. Його вважається засобом, що спровадить мирне „співжиття" обох народів на наших землях. Не дискутую про нього як про педаґоґічний засіб, якого ніхто розумний не признасть добрим. Українське громадянство вважає його засобом наскрізь політичним, який має довести при помочі школи до денаціоналізації. Це потверджують цифри. Пан міністер В. Єнджеєвич подав у соймі, що на території бувшої Галичини є тільки 0,6°/₀ польських дітей в українських школах, 16,7°/₀ в утраквістичних, а 82,4°/₀ у чисто польських. Чомуж тієї мірки не стосують до українських дітей? Чомуж величезна більшість українських дітей дістає науку у школах двомовних, що на ділі є польськими? Ось переді мною офіціяльний розклад годин для двомовних шкіл: У ньому кажеться, що науку рідної мови в першій клясі українська молодь дістає лише у формі „погадяки". Зате польської мови вона мусить вчитися читати й писати. Про розклад дальших предметів не згадую, важніші й рішаючі предмети, як історія і географія викладається у польській мові.

Це все неможливе без якоїсь — скажім — ідеольоґії на терені міністерства. Те, що сказав нам п. референт буджету, що меншини мають змогу розвивати свою національну окремішність зовсім свобідно у польській державі, це на жаль світлі теорії, як у практиці шкільної політики залишаються деклямацією, ще й до того болючою.

ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ.

Кілька прикладів. Ось як міністерство мотивує відмову дати апробату „Нашому Приятелеві" у школах: „Не відповідає (часопис) умови-

чам, яких треба вимагати від часописів, призначених для молоді, що має польське громадянство й дістає науку та виховання у школах польської держави". Що це значить — не вмію здоровим глуздом розчовпати. Ось і закид Кураторії одному священикові: „Всечесніший Отець навчив молодь греко-католицького обряду відмінного способу складати руки у часі молитви, щоби таким робом звернути дітям увагу й тим виразніше закцентувати національну окремішність." У програмах міністерства що до історії для державних гімназій находимо таку гарну фразу: „Відомости про минувшину й культуру національних меншин повинні збуджувати у польській молоді заціковлення культурою меншин і пошану для неї, а також збудити в неї зрозуміння потреби громадянського співжиття з меншинами у рямцях державного життя". Як це переводиться на практиці? З первісної програми з 1933 р. викинено в другому проекті програми навіть такі теми, як розвиток культури на Русі, про Берестейську Унію, про життя на Січі, а залишено війни короля Болеслава Хороброго, похід Казимира Великого й козацькі бунти. Ось і все. У дальших клясах ані одного уступу напр. про Мазепу, про боротьбу Козаччини із Москвою, про національно-культурне відродження України, про її державу у 1918 р., хоч ця держава стояла у приязних взаємних із Польщею. В програмі географії для II кляси не говориться ніде одним словом, що у СССР істнує Україна як окрема географічна одиниця. Здається, вернулась назад теорія „обєдінення". На чому має полягати ця взаємна пошана польської більшости до української меншини, не знаю. Радше польську молодь навіть при помочі програм навчання привзичаюється трактувати українців як елемент меншевартний, що потрібує постійної кураТелі й не має кебети нічого творити.

Не маю часу ані змоги обговорити дуже важний відтинок молоді, відтинок українського високого шкільництва, болючу справу навчання релігії в українських школах, справу персональної політики супроти українців, не можу теж порушити цифрових зіставлень стану посідання українського шкільництва ані врешті тих більше, ніж скромних, позицій у буджеті міністерства освіти на українські цілі. Та вже й того, що сказане вистане, щоб зрозуміти, що школа на нашому терені має бути — згідно з дотеперішньою політикою міністерства — засобом для притуплення українських національних почувань, для відірвання того, що дитина в школі вчиться від української національної традиції і культури.

ДИЛЄМА ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ.

На мій погляд тепер наступає критичний момент для політики міністерства. Або воно рішить для себе, що кожна Просвіта чи кожний почин Кружка Рідної Школи, ведений для українського народу у звязку з українською національною культурою і традицією, не є протидержавний, або міністерство рішить, що те все не є допускальне з погляду його політики. Можемо висловити хіба бажання, щоби при цьому рішенні методика боротьби, витворена на нашій території, не стала вихідною точкою. Якщо держава й міністерство освіти вирішить перше, то думаю, повинен наступити момент довіря до тої політичної української думки, яка хоче розвязати польсько-українську проблему як проблему політичну, не захитуючи при тому підставами польської держави. А тоді й школа, призначена для української молоді, зможе навязати до традицій української культури й історії щиро, без відхилів і без фальшу, тоді звільниться ціла велика маса творчої енергії, сьогодні звязаної у безнадійній боротьбі на освітньому відтинку. Боротьбу за мову й межу з терену бувшої Галичини піднесено до ступня боротьби двох народів. Треба дійти, чи поза традицією боротьби на малому терені, найдуться спільні точки, які не накидують тієї боротьби при ширшій перспективі. Ми готові підхопити всі спроби на цьому відтинку, але не згодимося на спробу національно перекреслити нас.

Величаві похорони британського монарха.

Тлінні останки Юрія V. спочили у Віндсорі. — На дві хвилини завмерло життя у британській імперії. — Остання чолобитня англійців.

ЛЬОНДОН, 29. 1. ПАТ. Жалібний поїзд, що віз тлінні останки короля Юрія V. приїхав до Віндсору в год. 13.08. Здовж простору 20 англійських миль, що відділюють Віндсор від Льондону, юрба населення складала останню чолобитню померлому королеві. На всіх будинках мавли жалібні прапори. У Віндсорі приїзду жалібного поїзду дожидала безчисленна юрба. Ладу придержував потрійний кордон поліції.

З обох боків перону уставились делегації „Британського Легіону" з 40 прапорами. Достойники, що мали брати участь у похоронах зачали вже від вчасного ранку збиратися на пероні. Всю ніч приходили до Віндсору незчисленні вінці. Каплиця св. Юрія в історичнім Віндсорськім замку потопала у квітах. 101 ударів дзвону сповістило, що приїхав жалібний поїзд. В год. 13.15 винесли з поїзду труну. Понісся гук гарматніх вистрілів, які повторювались що мінути аж доки не зложили королівських тлінних останків у каплиці.

На чолі жалібного походу йшли герольди та сурмачі у багряних одностроях, відділ прибічної гвардії і воєнної маринарки.

Король Едвард VIII. ішов безпосередньо за труною. В год. 13.30 вся британська імперія віддала почесть померлому монархові двохвилинною мовчанкою. На звук дзвону з храму св. Павла в Льондоні припинили всяку працю, завмер вуличний рух, прохожі пристанули, відкриваючи голови. Труну з тлінними останками короля Юрія зложили в історичній крипті на Віндсорському замку в год. 14.15. Жалібне богослуження у крипті відправив льондонський архиепископ, пізніше хор співав релігійні псальми та органи відограли жалібний марш. Король Едвард VIII. разом з членами королівської родини відїхав в год. 14.50 до Льондону. Вернувшись до столиці король і королева-вдова пішли до королівської палати. Водночас вернулися до Льондону делегації, що репрезентували голови держав і закордонні уряди.

7 ТИС. ЗАНЕДУЖАНЬ І ОДНА СМЕРТЬ ПІДЧАС ПОХОРОНІВ.

ЛЬОНДОН, 29. ПАТ. Райтер повідомляє, що підчас похоронів короля захворіло яких 7 тис. людей, яким дало поміч 40 амбулянсів. 150 осіб примістили у шпиталях. Одна особа померла. Санітарну службу виконувало 5.000 лікарів і доглядачів. Вони диспонували 30 санітарними автами.

Після виборів у Греції.

Найбільше мандатів (127) здобули венізелісти. — Венізелісти вдоволені з короля. — Королівський буджет.

ОФІЦІЯЛЬНИЙ КОМУНІКАТ ПРО ВИСЛІД ВИБОРІВ.

АТЕНИ, 29. 1. ПАТ. Офіціяльний комунікат про вислід виборів подає: венізелісти (лібераліи) дістали 127 мандатів, цалдаристи (монархісти — народовці) 69, крайні монархісти (Кондиліс і Теотокіс) 63, група Метаксаса 7, група Коцаманіса 4, републиканці 7, незалежні републиканці 4, аграрії 4, комуністи 15. Отже венізелісти мають усіх 142 мандати, всі інші противенізелістичні партії 143.

Атенська агенція передбачує, що новий кабінет буде формуватись доволі довго. Король зачне наради з провідниками щойно після остаточного офіціяльного оголошення виборів. Після цих нарад король доручить Софулісові, провідникові венізелістів, як групи, що здобула найбільше мандатів створити кабінет національної єдности, або, може, широкої коаліції. Після офіціяльного оголошення висліду виборів премієр Демерціс зголосить димісію, яку король прийме щойно тоді, коли поладнають справу створення нового кабінету. Софуліс, Цалдаріс і Метаксас хочуть створити уряд національної єдности.

КОРОЛЬ ШАНУЄ КОНСТИТУЦІЙНІ СВОБОДИ.

АТЕНИ, 29. 1. ПАТ. Голова ліберальної партії Софуліс у пресовому інтервю між ін. заявив, що „для ліберальної партії питання державного устрою вже пересуджене. Демократичні засади партії ніяк не стоять у суперечності з теперішнім устроєм, від коли король своєю поведінкою дав доказ, що привязаний до демократичних засад, шанує народню владу та конституційні й індивідуальні свободи".

ГРЕЦІЯ ДБАЄ ЗА КОРОЛІВСЬКІ ФІНАНСИ.

АТЕНИ, 29. 1. ПАТ. Оголошений у „Щоденнику законів" виїмковий закон устійнює висоту цивільної листи короля на 24 міліони драхм річно та 4 міліони річно апанажів для престолонаслідника. Цейже закон визначує з теперішнього буджету 10 міліонів драхм на інсталяцію короля та кошти відновлення королівської палати. Інший закон звертає королеві маєток Татої з усім живим і мертвим інвентарем. Ці закони обовязують від часу, коли король приїхав до Греції.

Зріст неграмотности у Польщі.

З нарад буджетової комісії сойму.

ВАРШАВА, 29. 1. ПАТ. Соймова буджетова комісія радила вчора над буджетом міністерства освіти і віроісповідань.

Довшу промову виголосив міністер освіти проф. Свентославський. Прелімінар буджету міністерства освіти сягає 342,940.000 зол., отже менший у буджетовому році 1936-37 на 2,740.000 зол. Міністер заявив, що буде далі переводити реформу шкільництва по думці засад закону з 11. березня 1932 р. Жахливе положення шкільництва не залежить від реформи шкільництва. Загальне число дітей у шкільному віці у Польщі перевищає 5,400.000. Тому що число дітей зростає, слід було збільшувати число учителів та будувати нові школи. На жаль постійне зменшування буджету міністерства освіти довело до того, що коло міліон дітей залишиться цього року поза школою. Найгрізніше положення у східних і центральних воєвідствах. Без збільшення числа учителів народні школи не сповнять свого завдання. Загальне зубожіння села і міського населення поглиблює ще грізне положення народнього шкільництва. Розвязка проблеми народнього шкільництва є найважнішою справою. Тому необхідно приняти коло 30 тисяч нових учителів при теперішньому числі 67.000 учителів.

Положення середніх шкіл дещо краще. З великою увагою приступило міністерство до зладження програм. Спеціяльну вагу прикладає міністер до фахових шкіл. Статистика виказує, що фахових шкіл, головно хліборобських дуже мало. Господарські кола поставились прихильно до організації фахових шкіл і помагають їм. Далі міністер обговорив справу фізичного позашкільного виховання. Справу вищого шкільниц-

Зл. Держави відмежовуються від Европи.

НЮ ЙОРК, 29. 1. ПАТ. У звязку з недалекими виборами на президента Зл. Держав сен. Бораґ, промовляючи на вічу, склицанім своїми прихильниками між ін. заявив:

„Наша лінія закордонної політики повинна змагати, щоб уповні відділитись від політичних комплікацій інших націй. Одиноким способом, щоб стояти осторонь европейських справ, є рішуче держатись здалека від Европи. Тайні договори, істнуючі у хвилині вибуху світової війни творять частину европейської політичної канви, над якої цілістю має сторожити Ліґа Націй".

тва залишив собі до пленарного засідання сойму. З полекш в оплатах у високих школах зможе користати 63 відсотків студентів. Крім того 17 відсотків студентів користатиме зі стипендій та допомог. Вкінці міністер підкреслив, що уряд зголосить внесок з побільшенням буджету міністерства освіти на 7,800.000 зол., з яких 4 і пів міліона будуть призначені на платні у звязку з автоматичними свянсами учителів, 3,300.000 на побільшення етатів учителів у народніх школах.

Опісля довшу промову виголосив референт пос. Похмарський.

У дискусії, яка затягнулась до півночі, промовляло багато послів. Про положення українського шкільництва і наші домагання виголосив довшу промову пос. В. Кузьмович, якої широкий зміст подаємо окремо.

Крім того промовляв пос. Скрипник (група П. Певного з Волині), який домагався від міністра, щоб збільшив число народніх шкіл на Волині, щоб у школах учили учителі, які походять із Волині та щоб уведено підручники до навчання української мови й релігії. Далі бесідник домагався утворення в Ковлі держ. гімназії з українською викладовою мовою і теольогічного ліцею в Кремянці. Це все не лише для добра українського народу, й для добра держави. В українському народі зростають усе більше настрої повинованного відношення до держави й можна лише жаліти, що змарновано більше як 15 літ часу та праці для народу.

Пос. Сімонов (москаль, старообрядовець) від імени російської меншини просив міністра, щоб обєктивно ставився до його меншини та вказував, що співжиття російської меншини із польським громадянством укладалося досі якнайкраще. Бесідник просив міністра, щоб створив російську гімназію.

Послам відповідав мін. Свєнтославський. По виясненнях ген. Ольшина-Вільчинського у справі фізичного виховання і виясненнях референта пос. Похмарського комісія приняла буджет міністерства освіти.

Українці домагаються скасування Берези Карт.

До маршалківської ласки вплинуло на останньому засіданні сойму внесення Української Парляментарної Репрезентації в справі скасування Берези Картуської. Внесення це, виготовлене іменем У. П. Р. посл. д-ром Ст. Бараном, подамо повнотою завтра.

За державний підсекретаріят для українських справ.

Сенатська буджетова комісія розглядала на свому засіданні дня 28-го ц. м. буджет Ради Міністрів. У дискусії промовляв від УПР сен. *Луцький*. Між іншим домагався він створення централізуючого осередка для українських справ у формі державного підсекретаріяту для українських справ у Президії Ради Міністрів.

З українського життя у Празі.

Прага, в січні 1936.

ЯЛИНКА НА МОГИЛІ НЕЗНАНОГО ВОЯКА.

Свят-Вечір. За селом, ген аж під лісом у сніґу вояцька могила. На ній невеличкий білий похилений хрест. Від села до могили прямує гурт дітей. Старшенький хлопчик несе деревце. Інші — прикраси на нього. За хвилину на могилі стоїть із запаленими свічками прикрашена ялинка. Чутно коляду: „Добрий вечір Тобі"...Стороною, припадково проходить бувший стрілець — тепер безробітний. Він побачив на могилі ялинку і дітей коло неї. Підходить до гурту. Довідується, кому присвячена ялинка і пісня-коляда. З великим зворушенням дякує дітям і просить їх завжди шанувати святі для кожного українця могили і память лицарів України. Саля, що з притишеним віддихом слідкує за цією надзвичайною сценою, після цих слів стає як одна душа. Присутні в німій мовчанці хилять чоло перед далекими, роскиданими по цілій Україні дорогими вояцькими могилами... Неначе далекий щебет пташок полилися ніжні звуки „Ще не вмерла Україна". Голоси дітей, батьків, дідів переплітаються і зливаються в один могутній акорд національного гимну.

Так розпочалася дня 25. січня ц. р. ялинка, яку влаштувала для дітей емігрантів Українська Жіноча Національна Рада у Празі. Далі йшли: декламація, танці, балетні соля, соля на фортепіяні, балетна сценка „Світлячьок" та ін., де наші найменші громадяни — чумаки козаки й козачки робили конкуренцію своїми декламаціями Н. Дорошенковій, танцями — Авраменкові, піснями Марії Сокіл. А присутні — великі і малі (були чотири покоління нараз!) — переживали мінути великого національного піднесення.

ЗЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНСЬКОГО СОКІЛЬСТВА ЗА КОРДОНОМ У ПРАЗІ.

26. ц. м. відбувся у Празі Зїзд представників сокільських гнізд за кордоном. По відкритті Зїзду вислухано привітів, у першу чергу привіту-побажання від творця українського „Сокола", проф. І. Боберського з Югославії. Після реферату виховника побр. інж. В. Проходи вислухано звіту управи Союзу та ревізійної комісії, з якого видно, що управа намагається поширити свою діяльність як у нутрі Союзу, так і назовні. Уступаюча управа дістала від Зїзду подяку й абсолюторію одноголосно. Нова управа залишилася майже в незміненому вигляді. На чолі її й далі стоїть побр. інж. П. Цісар.

Зїзд вислав привітні телеграми до президента республики д-ра Е. Бенеша, проф. І. Боберського та Сокола-Батька у Львові. Після Зїзду відбулася товариська сокільська вечірка.

Король Юрій V. після смерти прислужився мирові.

Зїзд керманичів европейських держав у Льондоні.

ПАРИЖ, 29. 1. ПАТ. Сен. Бріє у „Ле Журналь" пише, що король Юрій V. ще після смерти прислужився европейському мирові. На його похоронах зібралось багато керманичів европейських держав. Поза розмовами між мін. Флянденом, Іденом та канцлером скарбу слід звернути увагу на зустріч трьох королів балканських держав, Бориса болгарського, кн. реґента Павла югославянського й короля Карла румунського. З цими розмовами звязують теж приїзд до Льондону мін. Тітулеску. Англія тепер особливо цікавиться балканським питанням. Зїзд цих трьох монархів дав змогу обговорити цілість тієї справи. Водночас звертають увагу на важливість зустрічі італійського престолонаслідника Губерта з бельгійським королем Леопольдом, який інтервеніював у Англії у справі італійсько-абісинського конфлікту.

З ЖИТТЯ НАШИХ УСТАНОВ.

Виклад про білорусів у Товаристві „Луг".

В циклі викладів, що відбуваються кожної пятниці в Т-ві „Луг" при вул. Коперника ч. 5. у Львові, на які все приходить доволі багато лугового брацтва, відбувся мин. пятниці виклад ред. А. Курдидика про білорусів у Польщі.

Прелеґент, що мав змогу познайомитися з білорусами на місці, змалював слухачам сучасне життя цих наших північних сусідів, їх організацій та працю в сучасних умовинах. Багатий інформаційний матеріял, ілюстрований показом білоруської преси та видань, вкупі з оригінальними білоруськими поезіями, створив дуже цікаву цілість. Авдиторія вислухала реферату в запертим віддихом, ніби чула оце про якусь екзотичну країну.

По відчиті дир. І. Ющишин доповнив прелеґента, згадуючи про позитивну участь білорусів у будівництві нашої держави в Києві 1918. р. На закінчення диригент лугового хору взяв від прелеґента ноти білоруських пісень заявляючи, що навчить і луговиків кількох білоруських пісень.

(п.)

Свята 22. січня.

РОКОВИНИ 22. СІЧНЯ І КРУТ У КАЛУШІ.

Заходом філії „Відродження" у Калуші відбулося дня 26. І. ц. р. свято 22. січня і Крут, у програму якого увійшли продукції хорів зі Сівки Кал., Підгорок, Долпотова і Вістової, продукції трубної орхестри з Хотіня, деклямації пп. Яськівної, Павлова і Мирона, промова п. О. Капка і реферат п. Павлова та вкінці принагідна, настроєва сценічна картина.

В цілости було це свято гарною, виховуючою імпрезою, що місцями зворушувала до глибини. Та все ж таки були й деякі хиби, яких слід на будуче вистерігатись. А саме: майже годинне опізнення і довгі перерви, що проволікли свято на 3 і пів години, що при обідній порі абсолютно невказане. Почасти при деяких точках завважили ми якийсь штучний, неприродний патос, без якого можна було зовсім добре обійтися.

РОКОВИНИ 22. СІЧНЯ В КОВЛІ.

В Ковлі на Волині улаштовано свято 22. січня заходом Т-ва „Союз Українок" у неділю 26. січня. На програму склалися: хор „С. У." під проводом п. д-р М. Пирогової, реферат адв. С. Пілгірського і дві деклямації: Е. Цешинської („Золотий гомін" Тичини) та П. Вірник „Крути" В. М. Янова). Свято було скромне та проте залишило по собі глибоке враження на всіх учасниць (ків).

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— Айнштайн громадянином Злуч. Держав. З Ню Йорку повідомляють: Відомий учений проф. Альберт Айнштайн, що живе у Прінставі у стейті Ню Джерсі, дістав у цих днях т. зв. „перші громадянські документи". Це значить, що за два роки проф. Айнштайн стане повноправним громадянином Зл. Держав.

— 11 тисяч ранених та убитих абісинців. Чужинці з Аддіс-Абеби подають, що в арміях расів Сеюма, Мулюгети та Насібу вбили й ранили більш як 11.000 людей, не враховуючи в те страт партизантських відділів.

— Наради французьких професійних організацій. Нині, в середу, відбувались у Парижі наради верхівки 2 зеднаних уже тепер французьких професійних організацій т. зв. генеральної та унітарної конфедерації праці. Темою нарад була тимчасова влада, що кермувала б злученою організацією аж до надзвичайного конгресу нової, вже одної генеральної конфедерації праці, що відбудеться 5 лютого. Ця квестія викликала багато труднощів, бо провідники давньої унітарної організації є водночас членами начальної влади комуністичної партії. Провідники давньої генеральної конфедерації домагаються, щоб професійний рух був незалежний від політичних партій. Під кінець нарад створили комітет, до якого ввійшло 2-ох представників унітарної конфедерації.

КРОВАВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ЄГИПТІ.

КАЇРО, 29. 1. ПАТ. Вулицями міста патролюють сильні відділи кінноти й поліції. Підчас маніфестацій, що були нині рано, ранили около 60 студентів, 5 поліцаїв і 4 студентів відвезли до шпиталю. Шурин голови націоналістів Нагаса Паші мабуть ранений кулею в лице.

Підчас маніфестації дійшло до загальної сутички з поліцією, яка окружила студентів.

КАЇРО, 29. 1. ПАТ. Нині рано прийшло знову до гострих сутичок між студентами та поліцією. Студенти старалися передістати до будинку одної із зачинених шкіл, а поліція хотіла не допустити до того, тому дали сальву, причому було ранених кілька студентів. Схвилювання в місті зростає. Вулицями ходять сильні поліційні та військові патрулі.

ПЕРЕРВАЛИ ЄГИПЕТСЬКО-ЯПОНСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

ТОКІО, 29. 1. ПАТ. Агенція Домеі повідомляє, що японсько-египетські торговельні переговори в Каїрі перервано з причини політичного положення Єгипту.

—o—

З організаційного руху.

Районова політична нарада у Щирці.

Дня 21. січня ц. р. в год. 11-ій передполуднем відбулася у Щирці районова політична нарада. Прибуло до 50 осіб, представників отсих 13 громад щирецького судового повіту: Щирець, Дмитре, Вербіж, Попеляни, Сердиця і Гонятичі. Від Повіт. Нар. Комітету у Львові приїхав на нараду голова Комітету ред. **Гриць Гладкий.** Метою наради було обговорити нову політичну тактику УНДО, про що говорив ред. Гладкий, вияснити можливости створення зі Щирця організаційного осередку громадянського життя та підготовити Повітовий Народній Зізд. Зібрані з увагою вислухали реферату і по короткій дискусії постановили: висловити довіря Проводові УНДО й УПР, висловити побажання, щоб з уваги на віддалення від Львова створити в Щирці організаційний осередок громадянського життя того району та щоб зі всіх громад району були представники на Повітовому Народньому Зізді.

НОВИНКИ.

— **Деякі наші читачі і передплатники,** які дістали календар „Криницю“ на рік 1936, не вирівнали ще належитости за нього. Просимо при висилці передплати на лютий не забути вирівняти належитости за календар у квоті зол. 1.50.

— **Косметичний Інститут „ЕВА“, Львів, ул. Листопада ч. 32, II. п.** Відмолоджує і поправляє найбільше знищені цери та виконує всі косметичні заходи для Пань і Панів. Ціни поміркозані. Значні знижки в абонаментах і для П. Т. Студенток і Студентів. На складі пудри і креми. 3—20

— **Машини до писання і до шиття** всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, прецизійна направа машин всяких систем поручає **Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11.** Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 10-115

— **Одинока українська гарбарня і красильня** футер Перзіяна, Львів 21, Скнилівок, тел. 108-65 виконує всі роботи першорядно, скоро і дешево. Для вигоди П. Т. клієнтелі уладжено бюро принять в робітні футер Е. Говиковича, Львів, Домініканська 4. 7-12

— **Кравецька робітня І. Клюка, Кльоновича 3,** виконує гарні мужеські гардероби по дешевих цінах. 9—10

— **Концес. Курси косметичні Стефанії Гаврищевич під проводом д-ра Е. Дурделли та д-ра хемії космет. Львів, вул. Коперника 42а, тел. 272-18.** Вписи приймаємо щоденно. Початок викладів 15 лютого. Проспекти на бажання висилає Дирекція. 1054 3—10

— **Футра, всілякого рода, найвибагливіші, поручає Юліян Глушівський. пл. Капітульна 3. І. п.** Телефон 254-46. 10 100—?

— Укр. **Касино** в Стрию повідомляє, що замість „Маланки“ улаштовує Великі Вечерниці з дні 1/II. 1936. Запрошення на Маланку обовязують на ті Вечерниці. 1069

— **Вечір народньої ноші у Львові.** Цьогорічний вечір ноші матиме оригінальну програму: народні обряди у виконанні самих таки селян. Правдиве сільське весілля (40 осіб) приїде з Лисятич коло Стрия, сільські хлопчаки з Полянки коло Львова поставлять різдвяний вертеп, а колядники заколядують. Перенесемося на хвилину у світ старовинних наших обрядів... Багато з них уже загинуло під впливом нових звичаїв, багато перетворилося в нові, модерніші. А тут почуємо пісню про „брата татарина, що сестру продає за таляр“ та вертеп із трьома царями, традиційним жидом та смертю... Замовляти білети можна вчасніше в кооп. Українське Народнє Мистецтво, Львів, Ринок 39.

— **Старшина Кружка Рідної Школи ім. Ганни Барвінок** подає оцим до відома, що в дні 5. лютого ц. р. (в середу) в год. 18-ій в домівці при вул. Мохнацького ч. 12 — відбудеться відчит п. д-ра Льва Осінчука — „Між життям і смертю“. Гостям раді.

— **З Українського Лікарського Товариства.** В пятницю 31. I. в год. 19-ій відбудеться у домівці Товариства при вул. Підвалля 7, І. реферат д-ра Я. Малиса: Рік лікування дітермією в Народній Лічниці.

— **З приводу смерти англійського короля** зложив кондоленцію в англійському консуляті іменем Української Парл. Репрезентації сен. Володимир Децикевич. На жалібному богослуженні в евангелицькій церкві у Львові, що його влаштував учора англійський консулят, була теж українська делегація під проводом сен. Децикевича.

— **Академічні Вечорі у Львові.** В неділю 2. лютого в салі „Української Бесіди“ (Рутовського 22) відбудеться в год. 18. виклад під наг. „Княжий Львів“ (зі світлинами). Прелеґент: д-р Роман Зубик.

— **Засідання фільольоґічної секції Наук. Тов. ім. Шевченка** відбудеться в суботу 1-го лютого в год. 6. веч. Денний порядок: 1. Д-р М. Рудницький: „Значіння літературних напрямків“. 2. Біжучі справи.

— **Дискусійний вечір** із нагоди проголошення літературної нагороди за 1935 р. відбудеться заходом Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові в четвер 30. січня п. р. в салі Української Бесіди (вул. Рутовського 22) у Львові. Початок у 18 год. Короткий вступний реферат про літературну творчість та нагороджені твори за 1935 р. виголосить член жюрі проф. Володимир Радзикевич. Після реферату дискусія.

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** виголосить в пятницю, 31. ц. м. ред. І. Витвицький виклад на тему: „Крим і чорноморський басейн“. Початок год. 8 веч.

— **„Німецький дух і католицизм у XIX. в.“.** Це наголовок праці Тараса Бородайкевича, що появилася в німецькій мові (Зальцбург, 1935, 8°, 180 ст.). Автор, віденський українець, що пише тільки по німецьки, розглядає в цій праці відношення німецького ідеалізму до християнства та розвиток німецького католицизму в XIX в. Зокрема багато уваги присвячує історикові Конрадові Гефлерові, що був професором університету у Празі (1852—1881), авторові „Історії німецьких пап“, студій над Гусом та гуситизмом і т. д.

— **Обнижка емеритальних оплат.** Агенція „Пid“ повідомляє, що вже 1. лютого входять в життя нові приписи, які обнижують оплату в емеритальнім обезпеченні. Умовим працівникам обнижено на півтора процент, фізичним робітникам на 1 проц.

— **Лісний виділ львівської політехніки** залишиться у Львові. Таке запевнення одержала від міністра освіти і рільництва львівська депутація, зложена з трьох професорів і президента міста.

— **„Праґер Прессе“ про І. Вільде,** у числі з 25. січня помістило маленьку замітку з нагоди її нагороди. Читаємо там: „Обі нагороджені книжки визначаються небуденною в українській літературі ніжністю вислову та пронизливістю психольоґічного малюнку“.

— **Шкоди від виливу Сяну.** Шкоди, які спричинив минулого тижня вилив Сяну, доходять на основі провізоричних обчислень до 50 тисяч зол. Новий доказ, що реґуляція берегів горішнього Сяну є необхідна.

— **Чеський учений про українську мову.** В Товаристві славянського мовознавства у Празі мав 21. ц. м. відомий наш прихильник проф. д-р Фр. Тіхи, автор багатьох перекладів українських творів, цікавий реферат про історичний розвій української мови. Він назвав нашу мову найкращою з усіх славянських і подав огляд її розвою від її обновлення за часів Котляревського аж до наших часів. Багато уваги присвятив сучасному станові української літературної мови в Галичині, Совітській Україні та на еміґрації. Наприкінці зреферував попередній стан української лінґвістики в Росії, що тепер зовсім зруйнована політичною тенденцією. В дискусії забрав голос ректор українського університету, проф. д-р Ол. Колесса, що подякував голові Т-ва за організацію викладу а прелеґентові за його виклад і пригадав слова през. Масарика про те, що про самостійність української мови рішає нарід і життя. Кілька зауваг додав ще проф. Сірополко.

— **Багацтво нашої землі.** В Липю пов. Турка довертілася фірма Польмін значних джерел нафтової ропи, що дають три ваґонии денно. Відкрито їх у глибині 94 метрів. Липе лежить 24 км на південь від Устрик.

— **Помер шурин Вільгельма.** У Люксембурзі помер 35-літній Олександер Зубков, який одружився з кн. Вікторією, сестрою колишнього цісаря Вільгельма.

— **Комунікація з Ґдині до Південної Америки.** Корабельне товариство „Ґдиня-Америка“ завело постійно комунікацію кораблем „Пуласкі“ між Ґдинею і пристанями Південної Америки, себто Ріо де Жанейро, Сантос, Монтевідео та Буенос Айрес. Пароплав відійде покищо 28. лютого, 30 квітня і 1. липня.

— **Краєва хроніка.** В Тернополі помер ротмістр 9 п. уланів із Теребовлі Роман Заремба затроївшись рибою, яку зів у ресторані готелю „Польонія“. — В Сайкові біля Вербіжа пов. Рудки хтось стрілив крізь вікно до хати Івана Опришка і вбив його на місці. — В Угерську пов. Стрий 24-літній Йосиф Кочан, топник фірми Польмін, ідучи крізь поля до закопу, заблудив і замісць до потока увійшов до відноги ріки Стрий, де й втопився. — В Перемишлі повісився 71-літній емеритований залізничник Тройнар, попавши в нервовий розстрій після обнижки платні. — В Комарові пов. Стрий згорів дім Феля Пристанюка, правдоподібно наслідком підпалу. — На залізничому шляху біля Цунева пов. Городок згинув 38-літній Іван Жук із Ґвердині пов. Мостиска, що їхав зайцем і дістався під колеса потягу. — На стації в Золочеві згорів ваґон з декораціями і лаштунками польського подільсько-покутського театру.

— **Ошуканці перед судом.** У Самборі розпочався процес проти адвоката з Дрогобича, д-ра Германа Кавфмана, якому закинено, що підписував чужими прізвищами векслі, фальшував документи, перекупляв урядовців і т. п. Разом допустився ріжних ошуканств і зловживань на кількасот тисяч зол. Разом з Кавфманом засіли на лаві обвинувачених б. управитель дрогобицького відділу Банку Краєвого Господарства, д-р Шелінський, б. прокурент того банку Юркевич і б. скарбовий урядовець Болзюх під закидом, що улекшували Кавфманові зловживання, а врешті спільник головного обвинуваченого, Адольф Парівер.

— **З Польщі.** В Супраслі біля Білостоку має повстати філія касина гри в Монте Карльо. Шулерня має станути в палаті серед парку, власности промисловця Ґаєра з Лодзі. — У склепі порцеляни Вінтера в Лодзі вибухла петарда, яку хтось підложив, і знищила товари та виставові шиби.

— **Або клятва або гроші!** У Варшаві голосна була свого часу кріввава афера родини Кітів. Інжинір Алексaндер Кіт постріляв тяжко свого брата, а потім відобрав собі життя. В завіщанні він записав жидівській громаді у Варшаві 100 тисяч зол. під умовиною, що жидівська громада кине клятву на цілу родину Кітів, яка загнала його до гробу. Очевидно громада приняла дуже радо 100-тисячну суму, але справу клятви відложила на необмежений час. Аж нарешті родина Кітів заскаржила громаду до суду, домагаючись не обложення себе клятвою, але звороту 100 тисяч зол. Родина каже, що жидівська громада неправно присвоїла собі цю суму, бо не виконала головної умовини, себто не кинула клятви. Крім того впевняє, що інж. Кіт був несповна розуму.

— **Еміґрація з Польщі до Палестини.** В р. 1934 виїхало з Польщі до Палестини 13.567 осіб, а в р. 1935 аж 25.092, себто еміґрація жидів з Польщі до Палестини зросла в м. році подвійно.

— **Різанина в церкві.** Підчас богослужения в церкві дальматинського села Шіян біля Спалато прийшло до сварки а потім до бійки між селянами двох громад. Селянин Юрес упав біля вівтаря трупом, порізаний ножами. Бійка перенеслася перед церкву і була така завзята, що

коло пятьдесять людей вийшло з тяжкими або легкими ранами. Священик припинив богослуження, щоби закликати жандармерію, яка арештувала кількадесять осіб. Церкву опечатано.

— **Самоходові катастрофи.** В Мулен у Франції особовий самохід упав до каналу Домпієр, причому втонуло пять пасажирів. — Біля Ґвадаляари в Мексику впав у пропасть вантажний самохід із 30 прогульковцями, ведений пяним шофером. 6 осіб згинуло а інші тяжко потовклися. Чотири трупи згоріли на вуголь, бо наслідком експльозії бензини повстала пожежа. — В Японії вискочив із шин і впав у ріку робітничий потяг, наслідком чого згинуло 20 осіб, а 40 потовклося.

— **Міст над Босфором.** Турецький уряд затвердив пляни американського інжиніра Ральфа Моджеєвського на будову величезного мосту над Босфором, що сполучить Европу з Азією. Цей інжинір, родом поляк, побудував великий міст під Сан Франціско. Будова тріватиме три роки. Міст буде довгий 2.650 метрів, з чого 700 м. буде спочивати на сильних стовпах над самим Босфором. Кошти будови обчислено на 12 міліонів турецьких фунтів. Міст буде мати три шляхи, з яких один буде частиною анатолійської залізниці та шляху, що веде з Багдаду до Єгипту. Отже за кілька літ можна буде їхати без пересідання з Берліна до Багдаду або до Каіра. Другий шлях буде призначений для трамваїв та іншої колової комунікації, а третій для пішого руху. Попід міст будуть перепливати без перешкоди найбільші кораблі.

— **Ріжні вістки.** Біля Порту Судану впав англійський військовий літак, причому згинули два офіцири і один вояк. — Від сильних морозів у Зл. Державах згинуло в минулому тижні 235 осіб. — На Сахаліні снігова лявіна засипала одно село, причому згинуло двадцятькілька осіб. — З початком березня ц. р. розпічнеться летунська комунікація між Китаєм і Францією. — При німецькому міністерстві внутрішних справ створено окремий відділ „для охорони німецької крови" при затверджуванні подруж.

—o—

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „КАБІНЕТ ВОСКОВИХ ФІҐУР".

Ця фільма, попереджена в усіх столицях величезною реклямою, належить до фільм справді оригінальних: однаково сюжетом, як технікою. Сполука нових наукових винаходів, головно з ділянки хемії, з кримінальними мотивами — річ не нова. Проте у цьому випадку маємо річ багато складнішу: мистця, що під впливом катастрофи став божевільним маняком і не всилі відділити злочину від того, що вважає найвищим мистецтвом. Кімнати з довгими рядами воскових фіґур — це вимріяна обстанова для несамовитої атмосфери. На тлі кримінальної загадки зручно вплетена теж любовна інтрига. Новиною є теж спроба зняти всю фільму у природних колірах: поки що цей винахід ще не досконалий. Для аматорів сильних емоцій фільма знаменита.

КІНО „АТЛЯНТІК": „МАРІЯ БАШКІРЦЕВА".

Один із австрійських невідомих іще ширше письменників написав минулого року повість з життя славної малярки, яку як подтавку, маємо право вважати за свою. Саме на підставі цієї повісти зроблена австрійська фільма. Башкірцева вмерла тому 24 роки в Парижі на сухоти. Залишила по собі „Щоденник", що став славною книгою і кілька образів, що дісталися до державних музеїв у Парижі. Навіть її листи заступились цікавим документом літератури. В основу фільми лягла її знайомість з відомим письменником Мопасаном, в якій він кохався. Екран попереджує глядачів, що у цій фільмі не треба дошукуватись правдивих історичних фактів, бо сценарист пішов за своєю фантазією. Треба признати, що фантазія ця зроблена дуже добре, бо взяла за підставу один важний психольоґічний факт: змагання Башкірцевої за всяку ціну добитись успіхів у малярстві. Тип Мопасана відтворений Гансом Ярайм теж дуже вірний. Лілі Дарвас, що грає головну ролю навіть фізично нагадує дещо Башкірцеву; це постать дуже чарівна та наскрізь оригінальна. Секе Сакаль вносить до всієї трагедії потрібну нотку гумору. Фільма дуже цікава.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

SPRAWOZDANIE Pocztowej Kasy Oszczędności z działalności w roku 1935. Warszawa 1936.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa, 27. stycznia 1936 r. R. 20. № 20.

З дороги життя.

Розмова на Бернардинській площі.

Треба плисти з духом часу і за струєю моди.

Тепер в моді репортажі, інтерв'юви, „розвідки" з видними людьми. Можуть це бути президенти, маршали, міністри, ґенерали, голови, предсідники або їх заступники, навіть бодай заступники заступників. — При цьому звсіди лишається деякий запах і посмак актуальности. Людина поговорить, поставить кілька запитів, дістане відповіди, пояснення, а на кінець теже спростування, що як пес зїв би, то напевне сказився би.

Та тут уже завдання журналіста все те повязати, згармонізувати, заокруглити, доповнити і все склеїти так, щоб виходила цілість: і форма, і зміст, і все, що треба.

Вибрався я вчора на таку розмову на Бернардинську площу, де стоять дорожкарські коні. На самому переді стояв мій старий знайомий, гнідий „Мундик". Знає його ціле Бернардинське.

— Що нового? — питаюся звичаєм молодого емеритованого вчителя.

Підніс голову, потряс мішком та сумними очима глянув на мене...

— От бачите. Гаразди. Обіцювали овес, а годують сіном, що від нього вже в очах зелено... Тай роботи нема. Кого тепер возити? Всіх воювить кріза і нужда. Не маю зовсім руху!

— Ще треба дещо підождати — стараюся заспокоїти. — Знаєш ми в спадщині по займанцях перебрали тяжку бюрократію. Тому все у нас проволікається.

Всміхнувся гірко:

— Може трапитися й так, що заки овес прийде, ноги мені задубіють. Стільки потіхи як хлопці наднесуть „Век Нови" чи „Експрес Вечорни", а наші господарі читають та й ми дещо довідаємось, що у світі діється. Тепер щоднини молотять буджет. Може й вийде що путнього. От відрадна новина, що військовий буджет пройшов як по маслі. Ви знаєте, мій давній пан служив при зaлoвецьких уланах. Тепер послує з Золочівщини. І в мені все ще дрімає сентимент до війська, особливо до кавалерії.

— А внутрішні справи?

Мундик пчихнув:

— Не розумію, чому внутрішні так лазивають, коли вони боком лізуть. Оброку не дають, нема чим тягнути. Чекаю, може небавком перейдемо на пансію, бо чую, що в Америці коней уже в музеях показують. Усі автами їздять.

— Шож? Конкуренція з автами не витримаєте! Авто їде швидше!

— То-то і є, що швидше... швидше до катастрофи. Все йде тепер швидше, але чи до кращого? Колись, як люди нам довіряли, мали під собою чотири міцні ноги, а тепер — усе ґума! Ґума замісць підкови. А підкова це ж символ щастя! Попробуйте найти її тепер на нашій вулиці!

І я пішов шукати. *Тиберій Горобець.*

ДИВОГЛЯДИ.

КІТКА МАНДРУЄ.

Коти привязуються до місця, пси до людей. Хто не вірить, нехай прочитає таку новинку, виписану з париської преси: Один паризький купець переїхав до Марселі разом з улюбленою своєю кіткою. За якийсь час кітка щезла; гадав, що пропала. Небавком приятелі з Парижа повідомили його, що кітка вернулась у Париж до його старої хати. Кітку відослали до Марселі. Вона втікла знову до своєї паризької хати; дорогу з Марсель до Парижа (16 годин поїздом) перебігла за 8 днів. Як інстинкт показав їй цю дорогу — теж річ подиву гідна.

ШІСТЬ МОВ ПЕРЕПЛУТАНИХ.

Другий випадок, яким зацікавились уже вчені, теж трапився цими днями в Марселі. Авто переїхало одного гімназійного вчителя. Наслідок: стряс мізку. Пролежав у шпиталі і вернувся до своєї праці. Показалось, що не може свобідно говорити і мішає слова ріжних мов. А що володів він аж 6 мовами, то речення в нього складається із ріжних слів цих ріжних мов: француських, англійських, німецьких... Ясно, що ті, які не знають цих мов, не можуть його розуміти. Хист володіти мовами звязаний із деякими осередками мізку, але чому, коли ці центри нарушені — слова ріжних мов плутаються, над цим думають саме психіятри і психольоґи.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Дописи.

КАЛУЩИНА.

25-ліття міської кооперативи. В цьому році святкує своє двацятьпятьлітнє істнування кооператива „Повітова Спілка Торговельна" у Калуші, міська споживча кооператива, основана в 1911 р. бл. п. д-ром Курівцем та іншими передвоєнними діячами Калуша. Підчас війни кількакратно обрабована і спалена москалями, після війни розвинулася завдяки взірцевому веденню у поважну господарську установу, здобуваючи собі признання у своїх і чужих. При цій нагоді слід згадати, що багато наших інтеліґентів, зокрема зпоміж священиків та учителів з повіту, минає цю установу, йдучи до чужих, хоч, як згадано, вона під оглядом якости і кількости товару вибивається на першорядний споживчий магазин у Калуші, а позатим, як видно із її білянсу, поважні квоти призначує щорічно на народні і добродійні ціли.

Коляда на „Рідну Школу" у Рожнітові. Коляда на „Р. Ш." у Рожнітові не відбулася через брак відповідних літ, які повинен був завчасу прислати Кружок „Р. Ш." у Долині. Всеж таки переслано на „Р. Ш." 25 зол., заколядованих церковним хором.

Спорт.

ДИСКУСІЙНИЙ ВЕЧІР У С. Т. „УКРАЇНА".

С. Т. „Україна" улаштовує в пятницю 31. І. в год. 6.30 веч. у домівці Міщанського Братства, вул. Руська 3, І. пов., дискусійний вечір, на якому п. Евген Чучман виголосить реферат на тему: „Діяльність С. Т. „Україна" в останніх роках і її завдання на будуче". По рефераті дискусія. Вступ вільний не лише для членів, але і для прихильників С. Т. „Україна".

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ С. Т. „УКРАЇНА".

Повідомляємо, що Загальні Збори С. Т. „Україна" відбудуться в неділю 2. лютого в салі Сокола-Батька, вул. Руська ч. 20. Початок в год. 10. рано.

ХТО ПЕРЕМОЖЕ?

У дотеперішніх змаганнях відбиванки звичайно можна було передбачити, хто буде у фіналі, хто може здобути першенство. Тимчасом вислідн трійкового турніру заперечили всяким теоретичним обчисленням. Такі знані дружини, як Черник, Сокіл-Батько (члени) й УССК відпали в елімінаціях, а дальше будуть змагатися трійки молодих: С-Б. учасники, Черник II. (юніори), Богун. Добули вони це право не завдяки щасливому льосуванню, але після тяжко випрацьованих перемог. Ще тільки Сокіл IV і Плай не здаються.

Хто добуде першенство — тяжко вгадати. Всі фіналісти грають добре, менше-більш на однаковому рівні. Щойно вислідн на грищі покажуть, чи переможе змагова рутина старших, чи амбіція і запал молодших.

Фінальні змагання трійкового турніру відбудуться вже остаточно в суботу 1. лютого, год. 15. в салі Сокола-Батька. Після змагань, коло год. 20.30, святочна роздача почесних грамот („дипльомів").

СПОРТ ЗА КОРДОНОМ.

ПРАГА. Змагання товариські. Славія — Вікторія Жижков 0:1; Спарта — Богеміенс 10:1; Д. Ф. Ц. — Славой Жижков 15:0.

МАДЯРЩИНА. Мистецтва. І. рунда мистецтв дала такі вислідн: Гунгарія — Кішпешт 8:0; Ференцварош — Бочкай 6:3; Терекавеш — III. Округа 2:0; Фебус — Сегед 2:0; Шальготарян — Уйпешт 0:5.

ОПОРТО (Портуґалія). Міждержавні змагання Австрія — Портуґалія закінчились виграною Австрії 3:2 (2:1). Видців 25.000. Суддя еспанець Мелькон.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачеві в Раві Руській: За довге, тому не можемо використати.

Д. М-ч, Прага: Дякуємо за посилки, які завжди радо використовуємо. Статті п. н. „Оцінка міжнародного положення" не помістили, бо за велика; постараємось використати у скороченні.

Ширіть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри

Укр-їнський Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

Рогатин.

30. І. „Дівча з Маслосоюзу“.
31. І. „Отаман Пісни“.
1. ІІ. „Лев з Абісинії“.
2. ІІ. „Гори говорять“.

З Рогатина іде театр до Ходорова, Жидачева, Стрия і Дрогобича.

Великий Міський Театр.

Четвер, 30. І. год. 8 веч. Аб 9. Виступ Ірини Сольської „Вільце леді Віндермір“.

Пятниця, 31. І год. 8. веч. Аб. 9. Виступ І. Кульчицької „Пригода в Гранд Готелю“.

Субота, 1. ІІ. год. 8. веч. Аб 9. Виступ Ірини Сольської „Віяльце леді Віндермір“.

Театр Ріжнородностей.

нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Амок“.
АТЛЯНТИК: „Марія Башкірцева“.
ВАНДА: „Зводниця“, „Вкрали людину“.
ҐРАЖИНА: „Іх Ексцеленція шофер“.
КАСІНО: „Кабінет воскових фігур“ (колірова фільма).
КОЛИСЕЙ: „У пошукуванні кохання“ та ревія.
КОПЕРНИК: „Катеринка“ (Фр. Галь).
МАРУСЕНЬКА: „Катеринка“ (Фр. Галь).
МІРАЖ: „Котячий пазур“ (Гарольд Льойд), „Тайна малої Шрлі“.
МУЗА: „Сон літньої ночі“ на осн. Шекспіра.
ПАН: „Вередлива Маріета“ (Дж. Мекдональд).
ПАКС: „Петрусь“ із Фр. Галь.
ПАЛЯС: „Китайські моря“.
РАЙ: „Дві сироти“.
СВІТ: „Дві сироти“.
СТИЛЕВЕ: „Любовні маневри“ і ревія.
ТЕНЧА: „Для тебе танцюю“ (Жан Гарльов).
ТОН: „Зі спогадів Чарлі Чана“ з Варнером Олиндом.
УТІХА: „Тайна замку Лебанон“ і ревія.
ХИМЕРА: „Буря над світом“.

ФОТОПЛЯСТІКОН.

(пл. Марійська 5.)

Палестина, Вефлеєм.

Закордонне радіо.

Четвер, 30. січня 1936.

Відень (506,8) 17,25 Вокальний концерт, 19.20 Давня балева музика, 22.15 „Дер тітіге Антоніюс“ оперетка И. Бенеша. **Братислава** (298,8) 17.55 Форт. ресітал, 20,40 Словацькі нар. пісні, **Брно** (325,4) 15.00 Музика, спів, **Кошиці** (259,1) 17.40 Орхестра, 20.40 Пісні півн. народів, **Мор. Острава** (269,5) 12.35 Військова орх., 18.10 Німецька авд., оперетков арії. 19.30 Шлеські нар. пісні, **Прага** (470,2) 11.05, 16.10 Сальон. музика, 17.15 Креольські сантиментальні романси, 21.00 „Мандрівка п. Бручика на місяць“ оп. Яначека, **Париж** (1648) 12.00, 13.15 Концерт. 21.45 „Борис Годунов“ оп. Мусоргського, **Білгород** (437,3) 17.00 Нар. пісні, 19.00 Англ. пісні, 20.30 Сп. ресітал, **Берлін** (356,7) 14.15 Розр. концерт, 16.00 Пісні праці та ремесла. 22.30 Веч. концерт, **Кенігсвустергавзен** (1571) 15.00 Музика, 16.00 Розр. концерт Дрездер, йоддерка, 18.00 Квінтет, 19.00 Камер. музика, **Ляйпціг** (382,2) 16.30 Ґріґові твори (муз., спів), **Минхен** (405,4) 17.00 Минхенські композитори, 20.10 Вечір маршів і пісеньок, **Будапешт** (549,1) 13.40 Скрипка, 18.30 Сольо на тароґато, 19.30 „Масковий баль“ оп. Вердія, **Мілянo** (368,6) 41.30 Концерт, 17.15 Вок. концерт (Рова Бернардо сопр., Кантельно тенор), 20.35 „Лукія з Ламмермуру“ оп. Доніцетія, **Рим** (420,8) 13.10 Концерт орх., 17.15 Інстр.-вок. концерт, 20.35 Солісти, муз., спів.

Пятниця, 31. січня 1936.

Відень (506,8) 12.00, 13.00 Концерт легкої музики, 15,20 Тріо ц-дур Брамса, 17.30 Сп. ресітал Ганни Шварц, 20.55 Концерт симф. орх., форт., **Кошиці** (259,1) 17.00 Скрипка, 18.00 Для Закарпаття, спів, **Мор. Острава** (265,5) 15.00 Концерт, 20.25 „Людське серце“ радіомонтаж, **Прага** (470,2) 12.35 Сальон. орх., 17.15 Смичк. квінтет, 20.00 Жін. хор, 20.25 „Чародійна ріка або відмолодження Леоп. Когаьа“ муз. авд., **Париж** (1648) 15.30 Джез, 16.00 Сучасна фр. музика, 17.00 Дутий квінтет, 18.30 Симф. орх., 21.00 Сп. ресітал М. Жірар, 21.30 „Таїс“ оп. Маснета, **Білгород** (437,3) 13.15 Рос. пісні, 16.00 Концерт, 20.00 Опера, **Берлін** (356,7) 10.45 Романтична нім. музика, спів, форт., 20.10 Турнір танк. оркестр, **Кенігсвустергавзен** (1571) 18.00 Соната оп. 1. ч. 2. Бетовена, 22.30 Музика, **Ляйпціг** (382,2) 8.80 Весела музика, 22.25 Весела клас. музика, спів, гітара, скрипка, **Минхен** (405,4) 1.00, 13.15 Легка й популярна музика, 17.00 Солісти, **Будапешт** (549,5) 17.20 Форт. ресітал, 18.25 Концерт квінтету, 19.00 Спів, 22.00 Концерт оп. орхестри. **Мілянo** (368,6) 11.30, 17.00, 21.00 Концерт, 19.00 Муз всячина, **Рим** (420,8) 13.10 Популярна музика, 17.00 Трансмісія з академії св. Сесилії, 21.45 Концерт хору.

Львівське радіо.

Четвер, 30. січня 1936.

6.30 Раніша авд., 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Раніший денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Муз. вок поранок, 13.25 Домашне господарство, 15.35 При чорній каві, гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Легка музика з гр. пл., 16.00 Гутірка Старого Доктора, 16.15 Настроєві пісоньки й мельодії (спів, вібрафон), 16.45 Концерт хору, 17.00 Про самоосвіту: Читання книжки, 17.15 Концерт сальон. тріа, 17.50 Про книжку М. Здзеховського „Шатобріян“, 18.00 Форт. композиції Брамса, 18.30 Про телевізію, 18.40 Туристичний інформатор, 18.45 Хвилина Й. С. Баха, з гр. пл., 19.00 Про найстарший львівський музей (аб. кн. Любомирських), 10.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Актуальна гутірка, 24.00 Акустична повість — легка авд. Теодозії Лісевич і Юрія Тепи, 20.55 Античний театр оживлений, гутірка, 21.00 Театр Уяви: „Цар Едип“ Софокля, 21.35 Спів у супр. фортепіяну, 22.00 Симф. концерт, орх., 23.05 Танк. музика з гр. пл.

Пятниця, 31. січня 1936.

6.30 Раніша авдиція, 6.50, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Для ст. дітей: Про польські легіони в Італії, 12.40 Музика з гр. пл., 13.25 Домашне господарство, 13.30 З ринку праці, 13.35 Оп. фрагменти з гр. пл. („Аїда“ з оп. Ля Скаля), 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Концерт, 16.00 Гутірка для хорих, 16.15 Концерт орх., 16.45 Для дітей: Жигмонт президентом самоврядування, 17.00 Із геольогічного заведення крак. університету, 17.15 Хвилина поезії, 17.20 Музика з гр. пл., 17.50 Спорт. порадник, 18.00 Камер. концерт, 18.30 Програмова скринька, 18,45 Суспільна хвилина, 18.45 Легка музика з гр. пл., 19.00 „Кіп смайлінг“ фейл, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.45 Сніговий комунікат, 15.50 Бюро студій розмовляє зі слухачами, 20.00 Муз. гутірка, 20.10 „Гопанна“ оп. Вол. Жененьского; у перерві ок. 21.00 Вечірний денник, Із сучасної Польщі, ок. 22.00 Техн. скринька, 23.20 Танк. музика з гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.25—5.27.

Нім. марка 1·25—1·30, фр. франки 34.90 35·10, шв. франки 171.50—172·50, фунти стерлінги 26·10—26·25, австр. шілінги 98·00—99.50, чеські кор. 19.00—20.00, рум. леї 26·00—28.00, італ. ліри 33.50—35.50.

Золото: Долари 9.02—9.07, Рублі 4.75—4·85, Фр. франки 34.40—34·80, Корони 36·20—36·80, Дукати 83.00—83.50; 1 грам золота 5.93.

Срібло: Корони 0.28, Рублі 1.20, Фльорени 0.70; 1 гр. срібла 7—8 сот.

Збіже.

Ціни льоко Львів	від — до
Ячмінь бр.	15.00—16.00
Ячмінь одн.	13.50—13.75
Ячмінь на иливо	13.00—13.25
Ячмінь паст.	11.75—12.00
Гречка на ма.	14.00—14.25
Гречка паст.	11.25—12.25

Інші курси без змін.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“.

„Маслосоюз“ повідомляє, що в дні 29-го січня ц. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг.	масла десерового бльокового без опакування	2·50 зол.
1 кг.	масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.54·50 „
1 кг.	масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванним дає зачет по	2·60 „
1 л.	молока від 28. XII. 1935	0·14 „
1 л.	сметани	0·75 „
1 к.	яєць	3·80 „

Тенденція на масло вдержана на молоко і сметану слаба, на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 29. І. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомасарні „М. С.“ у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курки молоді без остріг І. кл.	1·05 зол.
Курки з острогами товсті І. кл.	0.90 „
Індики товсті І. кл.	1.05 „
Пантарки товсті І. кл.	1.10 „
Товщені качки І. кл.	1.10 „

Приймає кури, качки, індики й пантарки в необмеженій кількости.

Птицю неголодовану приймає по дешевшій ціні.

Купує вівсяну питльовану муку, просо, овес та ячмінь.

Приймає нових доставців.

Подяка.

Щиру подяку складаємо на цім місці всім тим, що своєю участю звеличали похорон бл. п. **Теодори Борисової** в дні 22. ц. м.

Передовсім дякуємо всему Всеч. Духовенству, а головно Всеч. о. Прал. Гмитрасевичеві, Всч. о. Ігум. Манькові, Всеч. о. Прал. Гриникові, Вс. о. Дек. Мариновичеві також за глибоко-зворушливу надгробну проповідь.

Зокрема дякуємо всім членам дутої орхестри місцевої Читальні „Просвіта“ та членам хору й всім, що особисто та писемно зложили вирази співчуття.

Муж, діти, батьки, родина.

НАУКА

Дирекція Державної Школи Економічно-Торговельної у Львові, пл. Стрілецька 8. оголошує вписи на 3-місячний Курс Книгово-кооперативний разом із писанням на машині і стенографією. Вписи щодня в годинах 18—19. Курс починається 3-го лютого 1936. 1-3

Курс крою, модельовання, шиття — ранішній пополудневий — починаю. М.Козловська, Львів, Академічна 22. 1. п. 30/22 4-5

Танців першорядна школа Брисьової, Іравтової і Сина. Вписи Баторія 28. 4-6

КУПНО - ПРОДАЖА

Централя панчіх ПФАВ, Львів, Боїмів ч. 2. поручає найсильніші вироби **найдешевше.** 1003 6-20

РІЖНІ

Приймаю всілякі тапіцерські роботи та виконую їх дешево, солідно, **Збігнев Скібінський,** Львів, 3-го Мая 4. в подвірю. Тел. 266-10 1011 4-4

Кулую лиси, тхори та інші сирі шкірки. Юліян Глушевський, пл. Капітульна 3. Тел. 254-46 998 7-10

ОГОЛОШЕННЯ.